

Landstingsfullmäktiges presidium

2012-04-04

AB Storstockholms Lokaltrafik

Landstingsfullmäktiges presidium bereder frågan om ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2011. I granskningsrapporten av den 30 mars 2012 har revisorerna riktat anmärkning mot bolagets interna styrning och kontroll.

Från presidiets sida önskar vi nu inför fullmäktiges sammanträde den 8 maj 2012, få information om styrelsen har något att anföra i ärendet och att vi emotser styrelsens skriftliga yttrande senast den 13 april 2012.

Inger Linde

Conny Andersson

Sven Erik Köhlin

Datum
2012-04-11

Identitet
SL-2011-06051

Informationssäkerhetsklass

Vår referens
Niklas Personne
08-686 3646

Styrelsen

STYRELSESAMMANTRÄDE	ÄRENDE NR
2012-04-11	2

Förslag till yttrande över landstingsrevisorernas årsrapport 2011 för AB Storstockholms Lokaltrafik

Landstingsfullmäktiges presidium har i skrivelse 2012-04-04 uttryckt en önskan att inför fullmäktiges sammanträde 2012-05-08 få information från styrelsen för AB Storstockholms Lokaltrafik om styrelsen har något att anföra vad avser revisorernas anmärkning mot styrelsen för bristande styrning och intern kontroll.

I bilaga framgår mitt förslag till yttrande att tillställas landstingsfullmäktiges presidium.

Förslag till beslut

Styrelsen föreslås besluta

att godkänna förslaget till yttrande, samt att översända yttrandet till landstingfullmäktiges presidium, samt

att förklara beslutet omedelbart justerat.

Anders Lindström
Verkställande direktör

Niklas Personne
CFO

Bilaga

Yttrande över landstingsrevisorernas årsrapport 2011 för AB SL

Datum
2012-04-11

Identitet

Informationssäkerhetsklass

Landstingsfullmäktiges presidium

Yttrande över landstingsrevisorernas årsrapport 2011 för AB Storstockholms Lokaltrafik

Bakgrund

Landstingsfullmäktiges presidium har i skrivelse 2012-04-04 uttryckt en önskan att inför fullmäktiges sammanträde 2012-05-08 få information om styrelsen för AB Storstockholms Lokaltrafik har något att anföra vad avser revisorernas anmärkning mot styrelsen för bristande styrning och intern kontroll.

Ett omfattande arbete pågår inom SL för att genomföra de rekommendationer som revisorerna lämnat.

Av den auktoriserade revisorns 13 stycken rekommendationer har 9 delvis åtgärdats. De områden som ännu inte är helt åtgärdade berör huvudsakligen upphandling och avtalshantering.

Lekmannarevisorerna bedömer i sin rapport att den interna styrningen och kontrollen är otillräcklig, baserat på den auktoriserade revisorns och lekmannarevisorernas iakttagelser avseende bland annat ansvar för intern kontroll, projektuppföljning, SL Access, och trafikavtalsuppföljning.

Lekmannarevisorerna noterar att bolaget för närvarande är inne i en förändringsprocess, vilket innebär att flera förbättringsinsatser görs inom verksamheten.

Under 2011 lämnade 115 medarbetare SL som ett led i översynsprojektet. Under hösten 2011 hade SL 80 vakanser. Idag är antalet vakanser nere i 45 och arbete pågår för att fylla dessa. Den höga vakansgraden har av naturliga skäl påverkat verksamheten negativt. De täta vd-byten som SL haft under de senaste åren har varit en orsak till att kontinuitet och uppföljning vad avser tidigare revisorssynpunkter brustit.

SL:s kommentarer

Styrning och kontroll

Landstingsfullmäktige fastställde i december 2005 landstingsstyrelsens förslag till intern kontrollpolicy samt reglemente avseende intern kontroll för

Datum

Identitet

Informationssäkerhetsklass

landstingskoncernen. I samband med beslutet uppdrogs åt bolag och nämnder att upprätta interna kontrollplaner i enlighet med policy och reglemente.

SL:s vd har tydliggjort att det interna ansvaret för rutiner avseende intern kontroll ligger inom avdelningen Verksamhetsstyrning och ekonomi. I december 2011 fattade SL:s styrelse beslut om internkontrollplanen för 2012 i syfte att förebygga och hantera identifierade risker i verksamheten.

Rutin för Riskhantering och Internkontrollplan utgör ett av SL:s styrande dokument. Rutinen beskriver den metod som SL utvecklat för att göra verksamhetsövergripande riskanalys. En riskkartläggning enligt metoden för värdering av risker har genomförts. Metoden bygger på den så kallade COSO-modellen som används av Landstingsstyrelsens förvaltning. De risker som av företagsledningen fått högst riskvärde har sammanställts i Internkontrollplanen.

Rutinen för riskhantering och internkontrollplan är också kopplad till miljöledningssystemet och SL:s certifiering enligt ISO 14001.

Med utgångspunkt från internkontrollplanen hanteras riskerna löpande under året genom vd-uppdrag i verksamhetsplanen och dess månatliga uppföljning i ledningsrapporteringen. Uppföljning och rapportering till styrelse/trafiknämnd görs i samband med årsbokslut.

Från den 1 maj 2011 infördes en ny månatlig ledningsrapportering omfattande statusrapportering av projekt och vd-uppdrag i dimensionerna tid-kvalitet-ekonomi, trafikavtalens ekonomi, verksamhetstal, ekonomiskt utfall-analys, investeringsuppföljning, måltal/nyckeltal. Under 2012 har SL:s vd beslutat om en särskild uppföljning gällande revisorernas rekommendationer. Ansvarig avdelningschef presenterar vad som ska göras för att respektive rekommendation ska genomföras och när det beräknas vara klart. Uppföljning sker månadsvis.

Alla stora projekt går igenom under en heldag med vd. Då deltar projekt-sponsorer, projektledare, chefen för avdelningen projekt och upphandling samt chefen för verksamhetsstyrning och ekonomi. Projektmodulen i det nya affärssystemet (Agresso) som implementerades i maj 2011 ligger till grund för den finansiella delen av rapporten.

Övrig delar av verksamheten går igenom under ytterligare en heldag varje månad med vd, ansvariga avdelningschefer samt chefen för verksamhetsstyrning och ekonomi.

Det arbetssätt som SL i och med organisationsöversynen följer bygger på att ett antal strategiska huvuddokument tas fram.

Ett av dessa är Genomförandeplanen som kommer att styra SL:s planering i ett 10-års perspektiv. Avsikten är att varje projekt ska ta fram investeringskostnader, kapitalkostnader och driftskostnader såväl för trafikdrift som teknisk drift (underhåll av anläggningen). Dessa siffror ska naturligtvis redovisas i varje förslag till genomförandebeslut för projekt som trafiknämnden får.

Den helhetsbild som behövs för att bedöma framtida budgetbehov måste dock ges till trafiknämnden på annat sätt, genom Genomförandeplanen. Här får nämnden en helhetsbild av vilka projekt som föreslås och vad förslaget innebär i totalt kostnadsåtagande för landstinget. I Genomförandeplanen kommer också en analys av SL:s intäkter att göras för att få en totalbild av det ekonomiska utrymmet. Genomförandeplanen arbetas fram under våren 2012.

Under 2012 har ytterligare steg tagits i att utveckla arbetet med investeringsplanen. SL har också föreslagit landstinget att SL ska tilldelas en investeringsram för planperioden. En ny rutin har också införts för att kostnadsuppföljningen som uppstår som ett resultat av planerade investeringar och andra trafikala förändringar. Syftet är att tydliggöra för beslutsfattarna hur kostnadsutvecklingen ser ut över tid.

Styrelsen och vd har även infört ett mycket strikt synsätt att beslutad budget ska hållas. Eventuella nya krav och önskemål som tillkommer från kommuner eller andra intressenter ska presenteras för trafiknämnden för att nya ekonomiska ramar ska kunna ges alternativt omprioriteringar göras.

Nedan redovisas några åtgärder som redan vidtagits för att förbättra projektstyrning och samordning i enlighet med revisorernas synpunkter:

- Förlängningen av Spårväg City, ett bra exempel där SL har infört ett strukturerat arbetssätt
- Hagsätragrenen, ett gott exempel på projektgenomförande med berörda intressenter
- Hässelbygrenen, ett bra exempel på framåtriktad planering
- Vd-redovisningarna, där projekt löpande granskas avseende kvalitet och kostnadsutveckling i samverkan med berörda avdelningar inom SL.

Det är styrelsens uppfattning att informationen till trafiknämnden har tagit stora steg framåt såväl under 2011 som 2012. Fortsatta åtgärder sker med anledning av beslutet att överföra AB SL:s nuvarande verksamhet till en förvaltningsorganisation under trafiknämnden.

SL Access

2010 slutfördes den fulla implementeringen av SL Access beträffande försäljning av periodkort för SL-trafiken. Det gamla biljettsystemet NBF kommer enligt plan att ha fasats ut 2012 i och med införandet av "reskassan". Under hösten 2011 har processbeskrivningen för SL Access uppdaterats för att anpassas till den nya organisationen.

Beskrivningen visar vilka kontroller som skall göras, vem som skall utföra dem samt hur ofta. I december 2011 har SL uppdaterat dokumenterade rutiner och instruktioner för att säkerställa att kontroller utförs på ett ändamålsenligt sätt samt att resultatet av dessa kontroller dokumenteras så att möjlighet till

uppföljning och spårbarhet möjliggörs. För att minska personberoendet vid utförande av uppgifter och att säkerställa att redovisningen blir korrekt tydliggörs i rutinbeskrivningarna att två ansvariga personer inom avdelningen Verksamhetsstyrning och ekonomi skall kunna vara back-up till varandra. Operativt ansvarig för SL Access är intäktscontrollern inom avdelningen verksamhetsstyrning och ekonomi.

Trafikavtalsuppföljning

Granskningsrapporten beskriver att det råder osäkerhet i avstämningen av kostnaderna för levererad trafik. Den auktoriserade revisorn konstaterar att det i arbetsbeskrivningar saknas utförliga kontrollmoment för uppföljning av trafikavtal. Kontrollerna är nödvändiga för att SL ska kunna säkra att det som bolaget betalar för stämmer med avtalen och den erhållna tjänsten. Ett arbete med att uppdatera befintliga arbetsbeskrivningar påbörjades under 2011 och slutförs 2012. Ny teknik i kombination med nya avtalsformer kommer också att bidra till en bättre uppföljning.

När det gäller SL:s arbete med att säkra en väl fungerande systematisk uppföljning av avtal och affärsrelationer ger den nya trafiklagsindelade förvaltningsorganisationen med ett tydligt affärsfokus betydligt bättre förutsättningar. Det pågår intensivt arbete med frågor avseende både systematik och kompetens. Rutiner och arbetsbeskrivningar avseende uppföljningen av trafikavtalens ekonomi och kvalitet har nu uppdaterats och för närvarande säkerställs att den praktiska tillämpningen av dessa dokument i detalj. I september 2011 genomfördes ett stort samverkansmöte med SL:s trafikoperatörer, vilket har lett till samsyn på förutsättningarna för en väl fungerande professionell dialog på olika nivåer. Fortlöpande strategiska årsmöten mellan SL och ledningarna för alla trafikoperatörer införs.

En effekt vi ser av SL:s ökade affärsfokus är att det redan nu kan ses att vi lättare fångar upp affärsmässiga frågor och också sätter större press på SL:s leverantörer att leverera helt avtalsenligt.

SL har under året utarbetat statusrapporter för bolagets infrastruktur, vilket ger en bättre möjlighet att bedöma och säkra reinvesteringsbehov och därmed som en affärsmässig beställare även själva leva upp till bolagets åtaganden i affärsrelationen.

Avtalshantering

Samtliga avtal finns inlagda i SL:s IT-baserade dokumenthanteringssystem SLADD. En arbetsgrupp inom SL arbetar med att definiera vilka övriga affärsmässiga dokument, som skall arkiveras i SLADD samt att förbättra sökbarheten i verktyget. Arbetet bedöms vara klart under 2012.

Datum

Identitet

Informationssäkerhetsklass

Styrelsen kan konstatera att en konsekvens av den stora förändringsprocessen som SL befunnits sig i gett vissa temporära kompetensbrister men att de processer som införts under slutet av 2011 och början av 2012 syftar till att ge beslutsfattare ett bättre och tydligare beslutsunderlag. Bolaget bedöms vara i mål med detta arbete under 2012.

Justeras

Christer G Wennerholm

Erika Ullberg

Närvarande
Ordföranden
Förste vice ordförande
Andre vice ordförande

Christer G Wennerholm
Lennart Rohdin
Erika Ullberg

Från SLL

Hannes Holmér
Kathrin Österlund

Från SL

Björn Holmberg
Niklas Personne
Sara Catoni

§ 61

**Förslag till yttrande över landstingsrevisorernas årsrapport 2011 för AB
Storstockholms Lokaltrafik**
(SL-2011-06051)

I ärendet förelåg skrivelse 2012-04-11 från vd.

I ärendet förelåg vidare förslag till tilläggsbeslut från Erika Ullberg, bilaga 1.

Styrelsen beslöt

att godkänna förslaget till yttrande, samt att översända yttrandet till
landstingsfullmäktiges presidium, samt

att förklara paragrafen omedelbart justerad

Styrelsen beslöt att avslå Erika Ullbergs förslag till tilläggsbeslut, bilaga 1.
Erika Ullberg reserverade sig mot beslutet att avslå förslaget till tilläggsbeslut.

Vid protokollet

Sara Catoni

Utdragsbestyrkande
Ingela Svanberg Ohlsson

Ingela Svanberg Ohlsson

Erika Ullberg (S)

FÖRSLAG TILL TILLÄGGSBESLUT

2012-04-11

Yttrande över landstingsrevisorernas årsrapport 2011 för AB Storstockholms lokaltrafik

Styrelsen föreslås besluta

att bifalla VD:s förslag till yttrande samt att därutöver anföra följande:

Omorganisationen av AB SL har varit nödvändig men har också gett negativa konsekvenser i form av många vakanser. Det bör framhållas att personalen har gjort en mycket gott arbete under dessa förutsättningar.

De tillkortakommanden vad avser styrning och intern kontroll som påpekas av revisorerna kan och bör inte förklaras med omorganisationen. Istället vilar ett stort politiskt ansvar på styrelsemajoriteten som inte har agerat på uppenbara missförhållanden, och vad värre är, själva forcerat fram beslut trots att adekvata underlag saknats. Flertalet av bristerna har påtalats av Socialdemokraternas ledamot och finns protokollförda.

Revisorerna riktar kritik mot att beslutsunderlag inför investeringar är otillräckliga. Särskild anmärkningsvärd är bristerna i beslutsunderlagen för utbyggnaden av Spårväg city. Beslut om utbyggnad har tagits utan att underlaget innehållit möjligheter till jämförelser med andra objekt, trafikslag eller tidplaner. Resandeunderlaget har redovisats bristfälligt och den samhällsekonomiska analysen redovisades först efter att beslutet redan fattats och då enkom efter en konkret begäran av Socialdemokraternas ledamot i styrelsen. Då bristerna i underlaget var så stora yrkade Socialdemokraternas ledamot på återremiss. Mot den bakgrunden har Socialdemokraternas ledamot också yrkat avslag på att påbörja en upphandling av trafikdriften av banan. Styrelsemajoriteten har ignorerat kritiken och fortsatt att forcera fram beslut i likhet med etapp 1 av Spårväg city.

Även vad gäller revisorernas kritik av avtalsuppföljningen har Socialdemokraternas ledamot påtalat brister och krävt åtgärder. Inte minst gäller det biljettkontrollen där AB SL har betalat för kontroller som de facto inte

Datum
2012-04-11

utförts. Den Socialdemokratiska ledamotens krav på åtgärder för en fungerande biljettkontroll har dock röstats ner av styrelsemajoriteten.

Hässelbyggen anförts som ett bra exempel på framåtsyftande planering. Så kan säkerligen vara fallet. Tyvärr har Socialdemokraternas ledamöter i vare sig trafiknämnden eller styrelsen för AB SL kunnat ta del av arbetet då utlovad idéstudie dragits bort av ordförande från föredragningslistan. Det är tyvärr inte ett ovanligt förfarande och ett exempel på ordförandes informella styrning som revisorerna tar upp i sin fördjupade granskning av den nya trafikorganisationen (Bilaga C, Årsrapport 2011 Landstingsstyrelsen).

Revisorernas kritik ska tas på stort allvar. Med den nya organisationen finns bättre möjligheter att leva upp till kraven på god intern styrning och kontroll. Det är dock långt från säkert att planerade åtgärder är tillräckliga. Styrelsen måste därför både säkerställa att redovisade åtgärder genomförs skyndsamt samt noga överväga ytterligare åtgärder. Framförallt kan ytterligare åtgärder behöva vidtas vad gäller avtalsuppföljning. Styrelsen måste också tillse att genomförandepåplanen tydligt redovisar samhällsekonomiska beräkningar så att den negativa utvecklingen med ständigt sjunkande produktivitet kan brytas.

